

hacer una edicion de la Sagrada Biblia, conforme al prospecto de que se sirvieron remitirme varios ejemplares; pero ahora lo verifico, manifestándoles á Vds. mi buena disposicion en órden á recomendar esa obra tan interesante al V. Clero y á los fieles de esta diócesis, á fin de que se tome por aquí el mayor número posible de suscripciones en pro de la realizacion de la citada empresa, cuyos resultados no hay duda que serán de mucha utilidad para la santa causa del catolicismo.

El Sr. Don Dionisio Gonzalez Estevez, vecino muy recomendable de esta capital, está convenido en ser aquí el corresponsal de Vds. respecto de la publicacion de que se trata; y por lo mismo, con él podrán entenderse sobre todo cuanto se les ofrezca sobre el particular.

Soy de Vds. afmo. S. S. y Capellan que los estima y B. S. M.

† PEDRO.

Arzobispo de Guadalajara.

SECCION III.—Variedades.

PRAEROGATIVAE SPECIALES

Pontifici Romano a Sanctis Patribus ac Conciliis omni aevo attributae, et hic in ordinem Alphabeticum redactae.

Tronus supremus verticalis, in quo Christus fidei claves possuit, adversus quem non praevalebunt usque ad consumationem portae inferi, ora scilicet Haereticorum. Theodorus Studita Epistola ad Naveracium.

V.—*Vertex Apostolicus praesulum, cujus cunctae sollicitudo est tam mala damnare, quam revelare laudanda.* Episcopi Africani Epistola ad Damasum.

Vertex membrorum omnium Ecclesiae. S. Augustinus Serm. de Tempore.

Vicarius Amoris Christi ab eo in coelum elevato relictus. S. Ambrosius in Lucae ult.

Vice Christi fungens, et Summus Pastorum in Apostolica dignitate succedens. Petri Damianus Opus 17, cap. 4. Et S. Gregorius lib. 2, Epist. 33. Propriè igitur dicitur Pontifex Vicarius Christi, sed non propriè Successor Christi, sed Petri in Ecclesiae Sacerdotio quia Christus Sacerdotium habet sempiternum. FIN.

Por la redaccion, traducciones é inserciones, N. Parga.

COLECCION

DE

Documentos Eclesiásticos.

Responsable.—N. Parga.

Imp. de N. Parga.

Tom. 2.

Guadalajara, Enero 8 de 1879.

NUM. 25.

SECCION I.

Disposiciones generales de la Iglesia.

CONGREGACION DEL CONCILIO.

SUPER ADSISTENTIA INFIRMORUM.

Die 23 Martii 1878.

Per summaria precum.

Episcopus B. supplici libello S. C. Congregationi dato sequentia exposuit:

“Etsi Rituale Romanum, cum suis commentatoribus... clare innuant, parochos teneri moribundis adsistere... nihilominus de facto, quia operosa res est, in pleno robore vix unquam fuit haec salutaris disciplina et nunc saepius obsoleta videtur, ita ut Sacramentis administratis ac infirmis pluries visitatis, *adsistentiam moribundorum* absque ullo conscientiae stimulo praetermittant parochi multi, praesertim in populosis parocciis, tantum boni pastoris munus et tam necessarium misericordiae opus vel mulieribus committentes. Hinc ut in

“tanto negotio, a quo pendet aeternitas, quivis error sedulo praecaveatur, ac omnis corruptela stirpitus, eradicetur sequentia dubia benigne enucleanda humillime et suppliciter proponuntur. Commendant equidem Ordinarii in suis statutis parochialem ministerium erga Moribundos; sed accipiunt Parochi non ut officium obligatorium, bene vero uti purum putumque concilium. Quem abusum corrigere valet sola Sanctae Romanae Ecclesiae summa auctoritas, jus clare definiens.”

“Quaeritur ergo:

“I. An teneantur parochi alique animarum curam gerentes, Moribundis adsistere etiam si eos Sacramentis rite munierint?

“II. An haec obligatio sit sub gravi?”

“III. An eadem urgeat obligatio erga Moribundos, qui pie vixerint ac bene dispositi videantur?”

“IV. An parochi impediti alium sacerdotem, si haberi possint sufficere teneantur?”

“V. An in longa agonia usque ad

“extremum spiritum perstare teneantur?”

“VI. An ad mentem S. Caroli Borromaei, *duae* tantum admittantur causae ab obligatione Moribundis ad sistendi dispensantes; necessitas videlicet aliis infirmis Sacramenta administrandi, vel aliae necessariae occupationes?”

“VII. Inter caeteras excusationes quae afferri possunt, an speciatim parum firma valetudo, negotium non ita urgens, locorum distantia, viarum difficultas, tempus nocturnum, coeli intemperies, contagionis vel alicujus mali periculum, inserta agonia, defatigatio non minima, familiae infirmi repugnantia, nimium frequentes casus agonizantium, ut in nosocomiis, sint legitima impedimenta?”

“VIII. An teneantur parochi 1. Parochianos inassuetos praemonere de necessitate parochum vocandi pro moribundis et de obligatione ipsi facilem accesum praebendi.—2 Obices serio remove ut sibi viam ad moribundos sternant?”

Disceptatio synoptica.

Et ad primum quod attinet dubium haec advertenda esse ex officio arbitratum est. Juxta verba s. Scripturae, *Descendit ad vos diabolus habens iram magnam, sciens quia modicum tempus habet—Apoc. 12.*—nemo non videt quanta cura sit praestanda illis, qui in extremo vitae periculo positi sunt. Etenim *“callidissimi atque nequissimi hostes anima-*

rum nostrarum daemones”—ita Dionys. Carthus. in tract. de morte. art. 3.—agnoscentes mortem esse terminum merendi et demerendi, et animas in ea affectione in qua per mortem recedunt a corporibus immutabiliter permanere, in ipsa hora mortis acerrime tentant agonizantes. Ideoque benigna Mater Ecclesia saluberrima super ac materia statuit dispositiones, inter quas imprimis haec meminisse juvat, quae in Rituali Romano, jussu Gregorii XIII, in principio capitis—*Modus adjuvandi morientes*—leguntur.

Nec secus in Rit. Rom. recognito a Bened. XIV, in c. *De administratione Extremae Unctionis*—ibi—*Admoneat (parochus) etiam domesticos et ministros infirmi, ut si morbus incipiat vel infirmus incipiat agonizare, statim ipsum parochum accersant ut morientem adjuvet eique animam Deo commendat; sed si mors immineat priusquam discedat, sacerdos animam Deo rite commendavit* Et in sequenti *Cap. de modo adjuvandi morientes*—ibi—*“Ingravescente morbo Parochus infirmum frequentius visitabit et ad salutem diligenter juvare non desinet; monebitque instantem te periculo se confestim vocari, ut in tempore praesto sit morienti.”*

Quae sollicitudo benignae Matris Ecclesiae erga Moribundos maxime clarescit et dispositionibus, quae in Ritualibus particularium dioecesium continentur, quaeque omnes sacerdotibus adsistere moribundis usque dum expi-

raverint praescribunt. Martène in lib. 3 de antiquis Ecclesiae ritibus. Quibus, una voce consunt Synodi tam Provinciales quam Dioecesanæ, Bened. XIV. in sua Constit. *Firmandis* n. 10. et Frassinetti in suo opere manuali de Parocho novello ait: “Quum sacramenta administraverit Parochus adese debet infirmo usque ad ultimum exitum; valdeque exprobranda est consuetudo, seu melius abusus inolitus aliquibus in locis, quot fit ut Parochi collatis sacramentis infirmo, ejus domum amplius non adeant.”

Ad secundum dubium descendens in quo quaeritur an haec obligatio sit sub gravi? in duplicem abeunt DD. sententiam. Alii enim tenent istiusmodi obligationem Parochum urgere sub gravi. Barbosa *“de Officio Parochi”* par. 1 c. VI n. 26 ita tenet: “Si infirmus incipiat agonizari, advertat parochus majorem ei incumbere adjuvandi obligationem ac magnum et necessarium ministerium esse moribundis opem ferre in eo statu a quo vel in bono vel in malo dependet aeternitas. Ob hanc rationem penitus rejicienda est quorundam opinio, existens parochum a mortali culpa non assistentem infirmo morti proximo post recepta Sacramenta; gravissimae enim culpa reus esset, si cum commode posset eum desereret; cujus quidem culpa repetenda est gravitas ab ea temporis circumstantia, in qua infirmus, si quando sui pastoris ope indiget, tum certe est, cum diabolus ip-

“sius calcaneo insidiatur. Huic necessitati accedit et alia gravior animadversio, quod nempe infirmus indigeat iterum ob aliquod novum peccatum confiteri, qui casus cum non raro contingat quisque intelligit parochum dictum infirmum deserentem a mortali culpa excusari non posse.” Quibus adjungi debent statuta plurium Synodorum tam Provincialium quam Dioecesanarum, quae graves infligentes poenas contra id negligentes indubie retinuerunt hujusmodi defectum lethale peccatum importare.

Contra vero non desunt qui contrarium tenent, quos inter recensendus Possevinus qui in tractatu *De Officio Curati* c. XIII n. 13. postquam asseruerat pastorem animarum teneri ad praestandam moribundis adsistentiam quaerit an sub gravi? et respondet *“Non credo, quia videtur res levis nisi in eo, qui ad talem statum sit redactus cum mortali...vel cum perseverantia in statu mortali,* quia *“iste cum sit in magna indigentia poenitentiae videtur Curatus tamquam pastor teneri omni modo et via dum superest halitus, illius salutem procurare et tanto gravius teneri credo quanto periculosius est damnum vicinum et irreparabile moribundi.”*

Ad tertium quod attinet dubium observandum puto, quod certo certius in extrema vitae hora daemones maximos faciunt impetus, ut alternaliter devorent et auferant animas, hinc non est dubium, quin majori periculo expositi sint qui in prava habitudine et

vitiose vixerunt quam qui piam et honestam vitam duxerunt. Proinde etiam major urget obligatio erga Moribundos in quibus ille habitus vitiosus remanet et qui infernalibus hostibus facilem accessum praebet, quam erga illos qui christiane vixerunt. Exinde etiam mox enunciatus auctor cit. loco rite animadvertit: "cum iste sit in magna indignitas poenitentiae, videtur Curatus tamquam pastor teneri omni modo et via, dum superest halitus, illius salutem procurare et tanto gravius credo teneri, quanto periculosius est damnum vicinum et irreparabile moribundi." Majorem hanc necessitatem adjuvandi Moribundos male dispositos etiam Rit. Rom. agnoscit, seu in cap. de modo adjuvandi moribundos sese exprimit. Ipsum igitur Rit. Rom. majorem fervoris gradum admittit in illis, qui majori indigent auxilio in extrema lucta. Demum notandum est: si moribundi pie vixerunt et bene dispositi videntur, assistentia parochi est quidem bona, sed non necessaria "consuetudine generali ita interpretante" uti observat idem auctor loc. cit. num. 5.

Ad quartum descendens dubium animadverti posse videtur. Quamvis ad daemonum artes illudendas impetuseque frangendos cujuslibet sacerdotis praesentia plurimum valet, maxime tamen illa parochi juvabit, quia cum sit a Deo constitutus illius animae pastor et custos, credendum profecto est Deum summe misericordem uberiora charismata esse largiturum pro salute

animae, cujus curae ei est demandata. Parochus igitur infirmo se subtrahens post administrata Sacramenta privat illum singulari beneficio, quod ex pastoralis ejus assistentia in extremo vitae discrimine sperare potest. Attamen quia multiplex est parochorum occupatio, proinde facile evenire potest, ut duo concurrant officia quae simul perfici nequeunt ita ut visitatio, et assistentia morientium saepe saepius omitti debeat. Ideoque Rit. Rom. hunc praevidens casum statuit: *Quod si parochus legitime impeditus, infirmorum, ut quando plures sint; visitationi interdum vacare non potest, id praestandum curabit per alios sacerdotes.* Licet nunc Rituale Romanum modo generali ita locutum sit non distinguens inter varios infirmorum gradus, nihilominus admittendum putarem etiam prae oculis habuisse casum, quo quis in extremis sit constitutus.

Quapropter praetermissis Synodis Provincialibus et Dioecesanis statutis Parochum per seipsum vel per alium sacerdotem teneri ad praestandam moribundis assistentiam, satis sit, mihi referre verba S. Caroli Borromaei in Conc. Mediolan. IV ubi statuit, ut procuraretur alius sacerdos in casu quo parochus legitime impeditus fuerit morientibus assistere—ibi—"Ubi hoc officium [administrationem SS.] pie accurateque praestiterit (parochus) si aeger adhuc vivit aut animam agit, ne eidem praesens adesse omniaque salutaria officia praestare omittat. Si

vero adesse aliquando non potest, vel quia aliis graviter aegrotantibus Sacramenta ministrare necesse habet vel quia in necessariis parochialis curae occupationibus aliis impeditur, tunc ea pietatis officia alio sacerdote te, si quis alius eo loco est, sollicite praestare curet."

Circa quaestionem, quae in quinto dubio proponitur, observandum puto cum Possevinio loc. cit. qui quaerens: *An Curatus teneatur apud moribundum manere die ac nocte?* Respondit: "Si moribundus sit imponentens credo teneri omni modo et via, dum superest halitus, illius salutem procurare et tanto gravius teneri quanto periculosius est damnum vicinum et irreparabile moribundi. Si vero is recepit Sacramenta et christiane vixerit est bonum apud illum manere sed non necessarium, consuetudine generali ita interpretante."

Circa sextum et septimum propositum dubio dubitari nequit quaestiones has varios in se continere casus. Difficillime siquidem esse videtur determinare, in hoc vel alio speciali casu veram et propriam adesse rationem dispensationis ab officio assistendi moribundis. Ponderandae potius videntur circumstantiae parochi occurrentes necnon status moribundi, ejusque morales qualitates. Etiam S. Carolus Borromaeus, hanc praevidens difficultatem, casus pro dispensatione occurrentes enumerare abstinuit et modo tantum generali locutus est cons-

cientiae parochi relinquens, quando illae circumstantiae evenire possent.

Ex iis quae hucusque disputata sunt plane descendere videtur ad ultimum dubium responsio. Si enim Rituale Romanum praescribit ut parochus moneat domesticos et ministros infirmi ut si morbos ingravescat ipsum accersant, si omni modo curare debet salutem animarum, quae ejus curae commissae reperiuntur haud ambigendum videtur quod non modum Parochus inassuetos parochianos praemonere debet de obligatione ipsum vocandi, ipsique facilem accessum praebendi, verum etiam et ad obices serio removendos teneatur ut sibi viam ad moribundos sternat. Qui enim tenetur ad finem tenetur etiam ad media.

Quibus animadversis remissum fuit EE. CC. prudentiae decernere quo responso essent proposita dubia dimittendae.

RESOLUTIO

Sacra C. Congr. caussâ discussâ sub die 23 Martii 1878, respondere censuit: *Standum praescriptionibus Ritualis Romani, in reliquis consulat probatos auctores.*

EX QUIBUS COLLIGES

I. Noluisse forsitan s. Congregationem aliquid determinare, per suum iudicium, in hoc gravi negotio cum et Rituale Romanum et graves probati-que auctores saepe innuat strictam obligationem, qua Pastores animarum premuntur quoad sedulam assistentiam moribundis praestandam.